

Л. О. Розсоха, А. М. Фесенко

Миргородський краєзнавчий музей

МИРГОРОДСЬКИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ Засн. 1920 як наук. і худож.-пром. музей у м. Миргород (нині Полтав. обл.) з ініціативи архітектора, графіка, живописця, кераміста О. Сластьона (1920–23 – перший дир.). Основу музей. зібрання склали речі з особистої колекції, а також його та ін. художників твори. Згодом до музею передано істор. й мист. цінності з навколиш. поміщиц. садиб, зокрема Вульфберта у Кибинцях (колиш. маєток Д. Трощинського), Гартингів у Хомутці, Смагіних у Бакумівці (нащадків Муравйових-Апостолів), Капністів у Обухівці (нині Велика Обухівка; усі – Миргород. р-ну), нащадків М. Гоголя з Яновщини (нині Гоголеве Шишац. р-ну Полтав. обл.). 1922 фонди поповнено цінними речами родини Апостолів, знайденими в склепі Спасо-Преображен. церкви у Сорочинцях (нині Великі Сорочинці Миргород. р-ну). 1924–34 музей очолював пам'яткознавець, музеєзнавець В. Омельченко. Під час 2-ї світової війни нацисти вивезли найцінніші експонати, а приміщення, відступаючи, спалили. У листопаді 1946 роботу музею відновлено. У післявоєн. час значну кількість експонатів М. к. м. відправлено до Полтав. і Харків. музеїв, серед них і роботи уродженця Миргорода – художника В. Боровиковського (1757–1825). У 1950 відкрито експозицію, що висвітлювала творчість діячів літ-ри Миргородщини 18 – поч. 20 ст.: В. Наріжного, Д. Ґурамішвілі (від 1969 у Миргороді функціонує Ґурамішвілі Д. Літературно-меморіальний музей), Вас. Вас. Капніста, М. Гоголя, Панаса Мирного. 1956 М. к. м. переведено в будівлю на вул. М. Гоголя. Від 1996 розташ. у новому 2-поверх. приміщенні на вул. Незалежності, № 2. Нині М. к. м. підпорядк. Миргород. міському відділу культури. Осн. напрями діяльності: н.-д., пошук.-збиральниц., фонд., освітній. Музейні працівники вивчають істор.-культурну спадщину краю, займаються збереженням пам'яток матеріал. і духов. культури. Протягом остан. років зосереджено увагу на сторінках історії краю, що недостатньо вивчені: миргород. козацтво, генеалогія відомих родів, Миргород у роки Визв. змагань 1917–21, голодомор 1932–33 і сталін. репресії. У фондах – понад 15 тис. експонатів. Постійнодіючі експозиц. розділи: «Найдавніший Миргород і Миргородщина козац. доби поч. 18 – 19 ст.», «Розвиток кераміки на Миргородщині», «Побут та промисли Миргородщини минулих століть». Серед унікал. експонатів – кирея гетьмана Лівобереж. України Данила Апостола, шабля (1680), що належала його родині, колекція зброї 18 ст. з маєтку Фролових-Багреєвих у Савинцях (нині Миргород. р-ну), портретне зображення багачан. сотника Миргород. полку А. Стефановича (невідомого художника 1-ї пол. 18 ст.),

портрети, виконані миргород. живописцем Г. Ксьонзом, колекції бандур, вишитих сорочок і рушників, документи з поміщиц. маєтків і церков Миргородщини. Є матеріали, присвячені й ін. видат. миргородцям, зокрема історику, академік АН СРСР Б. Грекову, фольклористу, мовознавцю, літературознавцю І. Гурину, краєзнавцю, публіцисту І. Зубковському, поетесі, бандуристу Х. Литвиненко, майстрам різьблення на дереві В. Кваші та В. Хитьку, бандуристу, майстру з виготовлення інструментів Ів. Мих. Скляру, співаку, нар. арт. УРСР М. Микиші. Музей щомісяця влаштовує 2–3 виставки, зокрема й чл. НСХУ, викладачів Миргородського художньо-промислового коледжу ім. М. Гоголя. У ньому регулярно проводять наук. конф.; організовують темат. години, громад. і мист. заходи, презентації нових вид. та літ. вечори тощо. Музейні працівники опублікували низку книжок істор.-краєзн. тематики. Директор – А. Фесенко (від 1996).

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Бабич А. Миргородский краеведческий музей: Путеводитель. Х., 1976;
2. Гринь О. Краєзнавчий музей: Третє народження? // Прапор Перемоги. 1991, 9 лют.;
3. Палець Н. Скарбниця пам'яті народної // Миргород. 1995, 1 квіт.;
4. Розсоха Л. Миргородський краєзнавчий музей: віхи становлення і розвитку // Сторінки історії Миргородщині: 36. наук. праць. Вип. 1. П., 2000;
5. Думки про Миргородський краєзнавчий музей // Миргород – гоголівський край. 2003, 22 жовт.;
6. Денисенко В. «Доки існують музеї – живе духовний зв'язок поколінь...» // Миргород – наш дім. 2010, 23 верес.;
7. Фесенко А. Миргородському краєзнавчому – 95 // Там само. 2015, 21 трав.

Бібліографічний опис:

Миргородський краєзнавчий музей / Л. О. Розсоха, А. М. Фесенко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-65333>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).